

TERORIZEM

Terorizem je vsako organizirano nasilno dejanje, ki je usmerjeno proti civilistom oz. civilnim ustanovam v politične in/ali gospodarske namene. Z nasilnimi akcijami (bombni napadi, ugrabitvami, umori) ustvarjajo teroristi ozračje strahu ne le med svojimi nasprotniki, temveč predvsem v širši javnosti. Organizacije teroristov kraje napadov premišljeno izberejo. Izberejo predvsem kraje, kjer se zbira veliko število ljudi in se tam počuti varno (podzemne železnice, avtobusi, letala, nakupovalna središča, šole, restavracije), saj je njihov namen razbliniti občutek varnosti za kogarkoli kjerkoli. Teroristi želijo javnost opozoriti na svoje zahteve in v njih vzbuditi strah, kateri bo politične voditelje prisilil k ukrepom v prid njihovim ciljem.

- **Hitler:** »Terorizem je najmočnejše politično orodje, saj je ljudi najlažje voditi takrat, ko jih je strah nenadne smrti.«
- **Stalin:** »Izvedba terorističnih napadov je najlažji način za povečanje nadzora nad ljudmi. Ljudje bodo šli na ulice in sami glasno zahtevali uvedbo zakonov, ki omejujejo njihovo svobodo, če se bodo počutili ogroženi.«

Terorizem je torej predvsem propagandno orožje, s katerim želijo močno diskreditirati šibke. To je znano pod imenom Napad pod lažno zastavo (False flag attack), kjer se najprej izvrši teroristično dejanje, nato pa se za napad obtoži svoje sovražnike. Na terenu se pusti še dokaze, ki služijo zadovoljitev množic in njihovo zgražanje.

Danes je terorizem eden najbolj perečih problemov sodobnega sveta in učinkovita mednarodna obramba se zdi oddaljen cilj. Pred mednarodnim terorizmom (izven meja matične države) ni varna več nobena država. Danes je tako rekoč vsakdo v nevarnosti, da postane žrtev ugrabitve ali bobmnega napada teroristev. Učinkovitost terorizma pa narašča s sodobnim razvojem orožja (visokoeksplozivna sredstva, jedrsko, biološko, kemično orožje), ki omogočajo majhnim skupinam ljudi povročiti veliko materialne škode. Kar pa še dodatno omogoča teroristom hitro širjenje strahu, pa je razvoj medijev in informacijske tehnologije.

Skupna značilnost teroristev je tudi vera v to, da njihova pravična ideja lahko vzame v zakup tudi smrtne žrtve njihovih rojakov in tovarišev. V nekaterih skrajnih primerih pa so pripravljene tudi sebe žrtvovati. Samorilski teroristi se lahko svojim žrtvam povsem približajo in hkrati lahko povzročijo veliko več človeških žrtev in materialne škode. Eni izmed samorilskih teroristov so islamski, ki verjamejo, da naj bi jim »mučeniška« smrt odprla vrata v raj.

Terorizem nikakor ni nov fenomen povojnega sveta. Terorizem se je pojavil že v 1. stoletju, ko so se Judeji Zeloti upirali rimski nadoblasti s terorističnimi akcijami proti predstavnikom oblasti in sonarodnjakom, ki so sodelovali z Rimljani. Tudi francoski jakobinci so po revoluciji leta 1789 v obdobju velikega terorja svojo oblast okrepili z vzbujanjem strahu med prebivalstvom z giljotini in pobojem tisočev resničnih in domnevnih nasprotnikov revolucije. Ruski anarhisti (nazor, gibanje, ki ne priznava avtoritete in družbene ureditve) so se v 19. stoletju borili proti caristični ureditvi z bombnimi napadi in atentati. Tudi anarhisti na zahodu so mislili, da bodo z napadi in atentati sprožili revolucionarne politične in družbene spremembe. Povod za izbruh

prve svetovne vojne je bil prav atentat Mlade Bosne na avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda v Sarajevu junija leta 1914.

Terorizma se poslužujejo nacionaistične in verske organizacije, levičarske in desničarske politične skupine, pa tudi državne institucije, kot so policija, vojska in tajne službe.

Nacionalistični terorizem oz. terorizem manjšin je delovanje nekaterih ekstremnih skupin, katerih cilj je formiranje samostojne države za svojo nacijo. Med nacionalistične teroristične skupine se kvalificirajo predvsem naslednje:

- IRA (Irish Republican Army) je polvojaška organizacija katoliških Ircev, ki se bori za ločitev Severne Irske od Velike Britanije. Britanska oblast je bila namreč nad šestimi severnoirskimi grofijami, ki so po ustanovitvi Republike Irske 1921 ostale del Velike Britanije. Razmere pa so se še zaostriale ob koncu šestdesetih let, ko so začeli potekati še med protestanti in katoliki obroženi spopadi. Nasilje se je nadaljevalo vse do sredine devetdesetih, ko so oblasti v Londonu na krizno območje poslale vojsko in ločila sprti strani.
- palestinska osvobodilna organizacija (PLO), ki je želela osamosvojiti palestinska ozemlja. Prav tako kot IRA je v devetdesetih sporočila, da opušča teroristično delovanje. A so se v osemdesetih ustanovile nove teroristične skupine.
- ETA (Euskadi ta Askatasuna) separistična organizacija Baskovska domovina in svoboda si prizadeva ločitev baskovskih dežel od Španije.
- čečenski teroristi, ki se borijo za samoodločbo in neodvisnost od Rusije Čečenov. Skrajne islamske organizacije so se oprijele terorizma, ki ne izbira žrtev. Na 1. september leta 2004 so vdrli v osnovno šolo v Beslani v ruski republiki Severni Osetiji in vzeli za talce kar več kot 1000 otrok, njihovih družinskih članov in učiteljev. V tem terorističnem napadu je umrlo 340 ljudi, od tega polovico otrok, ko je ruska vojska osvobajala talce.

Verski terorizem se izvaja proti komurkoli, ki ni član ndoločene verske skupine. Za to pa je potreben širok nabor tarč, saj zahtevajo širše in korenite spremembe. Različne organizacije stojijo na večini pomembnejših svetovnih religij.

- Mednarodna teroristična mreža Al Kaida
- palestinsko sunitska organizacija Hamas
- libanonska šiitinska organizacija Hezbollah

Te organizacije poganja skrajni islamizem in prizadevanja za popolno odstranitev zunanjih vplivov v državah z muslimanskim prebivalstvom. Islamski teroristi imajo svojo dejavnost za svetovno vojno proti domnevnim sovražnikom islama.

Tak primer je, ko je mednarodna teroristična mreža Al Kaida ugrabila 4 ameriška potniška letala in izvedla teroristični napad z zaletavanjem letal v stolpnici Svetovnega trgovskega centra, v Pentago in nad Pensilvanijo. V terorističnem napadu je umrlo veliko število potnikov letal in osebja v stavbah skupaj 3 000 oseb. ZDA so ta dogodek izkoristile za napad na režim talibanov v Afganistanu, ki je bilo domnevno zatočišče Al Kaide in voditelja Osame bin Ladna. Pod okriljem vojne proti terorizmu je bila začeta tudi vojna med ZDA in Irakom. Predsednik George W. Bush je trdil, da režim Sadama Huseina nudi zatočišče za terorizem in da poseduje orožje (kemično in biološko) za množično uničevanje. Tega ZDA niso nikoli dokazale, prav tako tudi Osama bin Ladna niso nikoli našle v Afganistanu. Velik del javnosti in poznavalcev je zato mnenja, da je so bili poglavitni drugi vzroki, kot npr. strateška potreba po zalogah nafte ali drugi

geopolitični interesi za nadzor nad območjem. Leta 2011 so voditelja Al Kaide Američani izsledili in ubili v Pakistanu.

Poznamo pa tudi nekatere druge verske teroristične organizacije kot so ameriške konservativne krščanske organizacijem in japonski kult Aum Shinrikyo.

Radikalni levičarski teroristi se bojujejo proti (obstoječemu) kapitalističnemu sistemu, ki naj bi ga nadomestili bolj levo socialno usmerjeni družbenopolitični sistem (komunistični, socialistični režim). Tarče levičarskega terorizma so predvsem velekapitalisti, ki po povrženi nevarnosti ugrabitve ali celo usmrtitve, ali pa tudi kakšni spomeniki. Sem spadajo teroristične skupine, ki so znotraj študentskih gibanj organizirala teroristične akcije. To sta organizaciji RAF (Frakcija Rdeče armade) v Zahodni Nemčiji in Rdeče brigade v Italiji.

Rdeče birgade so navdih črpale iz italijanskega odporniškega gibanja in so z napadi na predstavnike oblasti želeli destabilizirati državo. Vrh njihovega delovanja pa je bila ugrabitev in umor krščanskega-demokratskega politika, nekdanjega premiera Italije-Alad Mora leta 1978. V osemdesetih letih so Rdeče brigade tudi močno oslabile aretacije in pričanje teroristov.

Desničarski terorizem ali črni terorizem pa se je oprijel bombnega napadanja na močno obljudenih krajih. V predstavnikih najdemo ekstremne nacionaliste in rasiste, ki si prizadevajo za odpravo liberalnih režimov in vzpostavitev fašističnih držav – neofašisti in neonacisti.

Neofašistična organizacija oboroženi revolucionarni oddelki so avgusta 1980 bombardirala železniško postajo v Bologni. Podoben desničarski napad teroristov so izvedli člani skupine Arizonski domoljubi, ki so nastavili bombo leta 1995 v Oklahoma Cityju (ZDA) na upravnem poslopju v središču mesta.

Za anahistični terorizem je značilno, da so žrtve napada oblastniške tarče (politične osebnosti, njihovi mehanizmi, imetje, državne ustanove in sploh obstoječi sistem držav). Ta politični terorizem je aktualen predvsem zaradi dejstva, da je bilo dogajanje tako imenovanih antiglobalističnih demonstracijah leta 1999 označeno za aktivnosti anahistično usmerjenih terorističnih skupini. Pri tem je mnogokrat šlo za kriminalizacije množičnih gibanje.

Poznamo pa tudi državni terorizem, ki je del državne politike npr. v totalitarnih sistemih (nacistična Nemčija, fašistična Italija, stalinistična Sovjetska zveza). Zapiranje, mučenje, pobijanje političnih nasprotnikov in političnih nasprotnikov brez pravnih posledic je ustvarjalo stah med ljudtvom, ki je oblastem olajšal doseganje političnih, gospodarski in družbenih ciljev.